

Projekt

**UCHWAŁA Nr ...
Rady Miejskiej w Dobrzanych
z dnia**

w sprawie przyjęcia raportu z przeprowadzonego za lata 2021-2022 monitoringu „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrzany na lata 2021-2027”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023, poz. 40 ze zm.), w związku z art. 16b i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.), uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się raport z przeprowadzonego za lata 2021-2022 monitoringu „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrzany na lata 2021-2027”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Dobrzan.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

Z postanowień „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrzany na lata 2021-2027”, przyjętej *uchwałą nr XXI/193/20 Rady Miejskiej w Dobrzanych z dnia 29 grudnia 2020 r.*, wynika konieczność przeprowadzenia jej monitoringu w celu oceny osiągniętych założeń. Zarządzeniem Burmistrza Dobrzan został powołany zespół ds. monitoringu realizacji Strategii, który w roku 2023, 2025 i 2027 ma dokonać okresowej oceny poziomu wdrożenia zapisów strategicznych za lata poprzedzające. W związku z tym sporządzony został za lata 2021-2022 r. raport monitoringowy „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrzany na lata 2021-2027”.

Mając powyższe na względzie, podjęcie przedmiotowej uchwały jest konieczne i uzasadnione.

Sporządziła: Magdalena Majchrowska
13.11.2023 r.

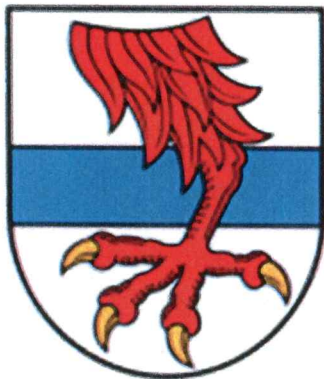
„Opiniuje pozytywnie pod
względem prawnym i redakcyjnym”

RADCA PRAWNY

Jacek Maik

BURMISTRZ

Paweł Filip

GMINA
DOBRZANY

**Raport z monitoringu realizacji
Strategii Rozwiązywania Problemów
Społecznych Gminy Dobrzany
na lata 2021-2027
za 2021 i 2022 rok**

**Dobrzany,
Listopad 2023 rok**

WSTĘP

Rozwiązywanie problemów społecznych to jedno z najważniejszych zadań administracji publicznej. Działalność w obszarze polityki społecznej powinna odbywać się w jednolitym systemie, poprzez współpracę organizacji i instytucji należących do różnych sektorów życia publicznego.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych to długofalowy plan polityki społecznej, którego celem jest wspieranie osób zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją oraz tworzenie godnych warunków dla aktywności społeczności lokalnej. Podstawowym założeniem strategii jest wyrównywanie szans społecznych mieszkańców dzięki efektywnej współpracy wszystkich partnerów w zakresie polityki społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrzany na lata 2021-2027 została przyjęta Uchwałą nr XXI/193/20 Rady Miejskiej w Dobrzanych z dnia 29 grudnia 2020 r.

Strategia zakłada cztery cele strategiczne, na podstawie których opracowano cele operacyjne oraz kierunki działań. Najważniejsze cele zawarte w strategii to:

1. Rozwój aktywności obywatelskiej i społecznej.
2. Wspieranie rodzin będących w kryzysie.
3. Integracja społeczna.
4. Budowa zintegrowanego systemu wsparcia seniorów i niepełnosprawnych.

Koordinację realizacji Strategii powierzono Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Dobrzanych.

W ramach działań strategicznych OPS oraz liczne lokalne podmioty podjęły wiele inicjatyw w 2021 r. i w 2022 r. na rzecz mieszkańców Dobrzanych.

Głównym celem było zapewnienie możliwości rozwoju społecznego i zawodowego, optymalnej pomocy społecznej oraz integracji mieszkańców, co zapobiega wykluczeniu społecznemu osób i rodzin należących do grup szczególnego ryzyka. Realizując postawione przed nami zadania, dążyliśmy do tego, aby jednostki i rodziny mogły wykorzystać swoje mocne strony, zasoby i możliwości, aby stawić czoła trudnym sytuacjom życiowym, z którymi nie mogą sobie poradzić samodzielnie.

Wspólne i indywidualne działania instytucji miały również na celu przeciwdziałanie powstawaniu negatywnych zjawisk społecznych poprzez realizację działań ukierunkowanych na profilaktykę, samodzielność życiową ludzi i rodzin oraz ich integrację ze środowiskiem. Należy zwrócić uwagę, na fakt, że w 2022 r. doszło do wybuchu wojny na Ukrainie, pojawiło się wiele niespotykanych dotąd wyzwań dla lokalnych społeczności. Rosnąca inflacja spowodowała, że pogorszyła się sytuacja bytowa osób i rodzin najuboższych, a jednocześnie pojawiły się świadczenia przekazane do realizacji przez samorzady tj. dodatek węglowy, osłonowy i dodatek dla gospodarstw domowych z tytułu używania innych źródeł ciepła. Ponadto przez cały monitorowany okres obowiązywały obostrzenia Covid-19.

W ubiegłych latach prowadzone były działania profilaktyczne, opiekuńcze, wychowawcze, informacyjne, pomocne, interwencyjne. W miarę możliwości były podejmowane różnorodne, często wspólne lub komplementarne inicjatywy, które pozwalały przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu mieszkańców, zaspokajając potrzeby i doprowadzając do trwałych pozytywnych zmian. OPS starał się wyjść naprzeciw potrzebom partnerów, a w ramach współpracy udało się poszerzyć wiedzę i doświadczenie. Oferowaliśmy wsparcie doradcze, merytoryczne i techniczne. Zachęcaliśmy do tworzenia

współpracy pomiędzy poszczególnymi jednostkami, tak aby strategiczne działania wynikające z potrzeb, analiz i pomysłów mogły być realizowane dogłębnie i profesjonalnie.

Podobnie jak w przypadku innych dokumentów strategicznych, podstawowym dokumentem w procesie monitoringu zapisów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest raport monitoringowy. Wskazuje on stopień wdrożenia dokumentu, stanowiąc jednocześnie wskazówkę do wdrażania Strategii w latach następnych oraz podejmowania ewentualnych działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej bądź opracowanie nowej Strategii. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrzany na lata 2021-2027 w swoich zapisach zakłada dwuletni okres monitoringu realizacji założeń dokumentu,

Raport zawiera ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w naszej gminie. Jest dokumentem, który stanowi, w razie konieczności, podstawę do jej zmiany, tak by stała się bardziej racjonalna i wychodziła naprzeciw aktualnym potrzebom mieszkańców gminy Dobrzany.

METODOLOGIA PRZYGOTOWANIA RAPORTU

Oceny dokonywał Zespół powołany przez Burmistrza Dobrzan. W jego skład weszli pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej. Materiał zebrany do analizy pochodzi od stowarzyszeń i instytucji działających na terenie Gminy.

Na potrzeby raportu została stworzona siedmiopunktowa skala ocen. Członkowie zespołu oceniającego, wyposażeni w siedmiopunktową skalę, dokonywali oceny stopnia wdrożenia każdego z kierunków działań zapisanych w części programowej strategii.

Poszczególnym wartościom skali, którą posługiwali się członkowie Zespołu, przyporządkowano następujące kategorie ocen:

- 1 – nie rozpoczęto;
- 2 – zaawansowane prace przygotowawcze;
- 3 – w trakcie powstawania;
- 4 – zapoczątkowanie;
- 5 – częściowe wdrożenie;
- 6 – znaczne zaawansowanie;
- 7 – pełne i skuteczne wdrożenie.

Wybór właściwej oceny ze skali mógł odbywać się w drodze uzgadniania stanowiska pomiędzy członkami zespołu oceniającego, a gdy jego wypracowanie nie było możliwe, daną kwestię rozstrzygało głosowanie. Po dokonaniu właściwego wyboru członkowie Zespołu Oceniającego przedstawiali jego uzasadnienie w postaci informacji o przedsięwzięciach zrealizowanych w ramach danego kierunku działania.

Raport uwzględnia też opinie na temat napotkanych trudności podczas dotychczasowego wdrażania strategii, a także osiągnięć związanych z realizacją zapisów strategicznych. Znalazły się tu również informacje dotyczące programów i projektów zrealizowanych i realizowanych w ramach strategii.

OCENA STOPNIA WDROŻENIA ZAPISÓW STRATEGICZNYCH

Dokonaną przez Zespół Oceniający ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w Gminie Dobrzany w latach 2021-2022 roku prezentują zamieszczone poniżej zestawienia. Obejmują one poszczególne dziedziny działań, które zostały wyznaczone w dokumencie Strategii, cele i zadania. Rekomendacje, które kończą raport, stanowią podsumowanie pracy zespołu oceniającego i zawierają skonkretyzowane propozycje dotyczące sposobu dalszego prowadzenia działań zapisanych w strategii.

REALIZACJA CELÓW STRATEGII W 2021 i 2022 ROKU

Cel strategiczny 1 **Rozwój aktywności obywatelskiej i społecznej**

Cel operacyjny nr 1.1 **Profesjonalizacja pomocy społecznej**

L.p.	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
1.1.1	Rozwój aktywności obywatelskiej i społecznej	Systematyczna diagnoza i monitoring istniejących problemów społecznych	7

Opis zrealizowanych działań:

W latach 2021-2022 regularnie są sporządzane sprawozdania finansowe i merytoryczne z wykonania zadań z zakresu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, sprawozdania przedstawiane Radzie Miejskiej z realizacji zadań pomocy społecznej, działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pieczy zastępczej, sprawozdania z wykonania programów Opieka 75+ i Korpus Wsparcia Seniorów w 2022 r., dane do raportu o stanie Gminy Dobrzany, ocena zasobów pomocy społecznej.

W 2022 roku została przygotowana Diagnoza Lokalnych zagrożeń społecznych na terenie Gminy Dobrzany, raport z badań przeprowadzonych w 2022 r.

L.p.	Cel 1 strategiczny	Kierunek działania	Ocena 7 realizacji
1.1.2	Rozwój aktywności obywatelskiej i społecznej	Systematyczne wzmocnienie kadry Ośrodka Pomocy Społecznej poprzez doksztacanie i utrzymanie odpowiedniej liczby pracowników socjalnych	7

Opis zrealizowanych działań:

W ciągu 2021 i 2022 roku pracownicy OPS Dobrzany wzięli udział w szeregu szkoleń mających na celu podniesieniu wiedzy oraz zmierzenie się z nowymi zadaniami nałożonymi na ośrodki pomocy społecznej:

- dodatki mieszkaniowe 2020/2021 Covid 19 i inne nowelizacje,
- szkolenie z zarządzania ryzykiem w dobie zagrożenia epidemiologicznego,
- ustawa o pomocy społecznej- nowelizacja 2021,
- o prawie i praktyce realizacji funkcji asystenta rodziny,
- ochrona osób doznających przemocy w rodzinie,
- świadczenie pielęgnacyjne z uwzględnieniem COVID 19 oraz Tarcz Antykryzysowych,
- zadania i zakres działań Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespołu Interdyscyplinarnego. Procedura NK,
- Kodeks Postępowania Administracyjnego- Nowelizacja 2021 aktualne problemy,
- podstawy metodycznego działania asystent rodziny w pigułce,

- Strategor- opracowanie narzędzia do programowania strategicznego w obszarze przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu na poziomie lokalnym dla jednostek samorządu terytorialnego,
- dodatek osłonowy nowe zadania gminy 2022,
- kontrola zarządcza dla początkujących,
- psychoedukacja i psychoprofilaktyka zjawiska kryzysu psychologicznego,
- bezpieczeństwo osobiste pracownika socjalnego,
- procedura Niebieskiej Karty,
- dodatek węglowy- Nowe zadania gmin,
- dodatek dla gospodarstw domowych- nowe zadania dla gmin,
- posiłek w szkole i w domu w okresie zasiłkowym 2022/2023,
- szkolenia z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy.

L.p.	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
1.1.3	Rozwój aktywności obywatelskiej i społecznej	Doskonalenie systemu informacyjnego o możliwości udzielenia pomocy społecznej i wsparcia mieszkańców Gminy poprzez m.in. Internet, plakaty, organizowanie spotkań informacyjnych	7

Opis zrealizowanych działań:

W 2021 i 2022 r. przy współpracy z innymi instytucjami, min PCPR w Stargardzie, Starostwem Powiatowym, na stronie internetowej OPS oraz gminy Dobrzany oraz na portalach społecznościowych zamieszczane były informacje o działaniach prowadzonych na rzecz mieszkańców powiatu stargardzkiego, m.in.:

- "Aktywny Samorząd", którego głównym celem jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji
- „Region Dobrego Wsparcia” informacja o bezpłatnych warsztatach psychologicznych dla opiekunów faktycznych osób niesamodzielnych zamieszkałych w województwie zachodniopomorskim,
- informacje o ofertach pracy PUP,
- ulotki promujące działalność Regionalnego centrum Kryzysowego w Stargardzie,
- informacje o działaniach profilaktyki zdrowotnej na terenie powiatu,
- informacje dotyczące wydawania żywności z programu POPŻ,
- ulotki i plakaty z zakresu profilaktyki przemocy rówieśniczej, przemocy w rodzinie, profilaktyki alkoholowej i narkotykowej, cyberprzemocy oraz innych uzależnień behawioralnych,
- udostępnianie Informatorów o danych teleadresowych instytucji pomocowych ds. przemocy,
- informowanie o terminach składania wniosków na poszczególne świadczenia tzn. świadczenie wychowawcze, zasiłek rodzinny, fundusz alimentacyjny.

Cel operacyjny nr 1.2

Rozszerzenie współpracy pomiędzy grupami społecznymi i organizacjami pozarządowymi a instytucjami samorządowymi

L.p.	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
1.2.1	Rozwój aktywności obywatelskiej i społecznej	Rozwijanie ruchu pozarządowego na terenie Gminy przez uczestnictwo w szkoleniach dla liderów/ liczba wspieranych inicjatyw społecznych	5

Opis zrealizowanych działań:

Gmina Dobrzany w 2021 i 2022 r. wspierała nw inicjatywy:

- Stowarzyszenie Kultury Fizycznej MKS „Zorza” Dobrzany- zajęcia sportowe piłka nożna,
- Stowarzyszenie Sportowe WKS „Saturn” Szadzko- zajęcia sportowe piłka nożna,
- Uczniowski Klub Sportowy „Znicz” Dobrzany, zajęcia sportowe piłka nożna i ręczna,
- Ochotnicza Straż Pożarna- zajęcia brazylijskiego jiu jitsu,
- Klub Pracy Twórczej- pomoc w organizacji plenerów.

L.p.	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
1.2.2	Rozwój aktywności obywatelskiej i społecznej	Wspieranie organizacyjne i lokalowe powstających oraz istniejących organizacji pozarządowych, a także świadczenie poradnictwa dla organizacji pozarządowych w zakresie pozyskiwania grantów i dotacji- środków finansowych z innych źródeł niż samorządowe	6

Opis zrealizowanych działań:

W latach 2021-2022 lokalni liderzy, członkowie stowarzyszeń mogli uczestniczyć w szkoleniach organizowanych przez Stowarzyszenie ”WIR”- Wiejska Inicjatywa Rozwoju:

- Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury kulturalnej i rozwój ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjno-sportowej;
- szkolenie - tworzenie pakietów turystycznych – szansą na lokalnej rozwój aktywności społecznej i gospodarczej: „Marka turystyczna- sieć Ekomuzea”;
- szkolenie "Pozytywnie nakręcone Koła Gospodyń Wiejskich".
- szkolenia z grantów „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Organizacje pozarządowe z terenu Gminy Dobrzany korzystają również ze wsparcia w formie:

- nieodpłatnego udostępniania pomieszczeń,
- pokrywania kosztów związanych z użytkowaniem świetlic,
- informowania o możliwościach pozyskiwania środków finansowych z innych źródeł,
- promowanie działań stowarzyszeń,
- pomoc przy organizacji przedsięwzięć, w tym informowanie mieszkańców za pośrednictwem strony internetowej (www.dobrzany.pl).

L.p.	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
1.2.3	Rozwój aktywności obywatelskiej i społecznej	Promowanie idei wolontariatu i pozyskiwanie wolontariuszy do współpracy w realizowaniu zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych	5

Opis zrealizowanych działań:

W latach 2021-2022 nie działał sformalizowany wolontariat wspomagający realizację zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych. Jednak na terenie Gminy Dobrzany działają organizacje kierujące działania do grup najbardziej wymagających wsparcia:

- są przygotowywane paczki świąteczne dla najuboższych przez Parafialny Zespół Caritas Dobrzany;

-szkoła podstawowa również włącza się w działania pomocowe, przed świętami uczniowie przygotowują paczki świąteczne tzw. „Szkolna Świąteczna Paczka”, które są rozdysponowywane przez pracowników OPS w Dobrzanych na rzecz klientów pomocy społecznej;

- w ramach wolontariatu wspierana jest działalność Biblioteki Miejskiej podczas zajęć skierowanych dla dzieci- 8 wolontariuszy.

L.p.	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
1.2.4	Rozwój aktywności obywatelskiej i społecznej	Opracowanie i realizacja rocznego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi	7

Opis zrealizowanych działań:

W latach 2021-2022 r. był opracowywany roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Głównym celem programu jest budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy samorządem a organizacjami pozarządowymi. W 2021 r. wykorzystano w tym celu 90 000 zł- w 2022 r.

- 70 000 zł- na prowadzenie świetlic środowiskowych przez TPD.

L.p.	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
1.2.5	Rozwój aktywności obywatelskiej i społecznej	Wdrożenie programów aktywności lokalnej	1

Zadanie nie zostało zrealizowane.

Cel strategiczny 2 Wspieranie rodzin będących w kryzysie

Cel operacyjny nr 2.1

Pomoc osobom i rodzinom, u których stwierdzono bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych.

L.p.	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
2.1.1	Wspieranie rodzin będących w kryzysie	Zintensyfikowanie i rozwój pracy socjalnej, pedagogiczno- psychologicznej oraz asystentury rodzin ze szczególnym uwzględnieniem dzieci ze środowisk niewydolnych wychowawczo	7

Opis zrealizowanych działań:

Praca socjalna skierowana w 2021 r. do 103 rodzin, liczba osób w rodzinach 279.

Praca socjalna skierowana w 2021 r. do 119 rodzin, liczba osób w rodzinach 330.

W ramach pracy socjalnej podejmowano działania we współpracy ze szkołami, sądami, policją, GKRPA, biblioteką m.in.:

- informowanie o formach pomocy materialnej (ulotki, informacje podczas wywiadówek, rozmowy pedagoga),
- zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich, m.in. poprzez organizowanie dla nich dożywiania w szkołach, wyposażanie ich w odzież, a także zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego ,
- udzielanie rodzinom pomocy w ramach środków własnych i dotacji,
- dostęp do alternatywnych form spędzania czasu wolnego – udział w zajęciach pozalekcyjnych, różnorodne koła zainteresowań,
- stały kontakt asystenta z pedagogami szkolnymi, policją, kuratorami,
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych,
- udzielanie schronienia osobom bezdomnym,
- organizowanie bezpłatnych kolonii, zajęć zabawowo-edukacyjnych, rekreacyjno-sportowych, obozów sportowych, imprez plenerowych, zajęć pozalekcyjnych, wycieczek (do miejsc kultury, krajoznawcze), festynów rekreacyjnych, warsztatów muzyczno-ruchowych, wystaw artystycznych, konkursów plastycznych, uroczystości i spotkań integracyjnych, imprez sportowo-rekreacyjnych ,pikników i rajdów,
- umożliwienie korzystania z porad psychologa i specjalisty ds uzależnień.

L.p.	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
2.1.2	Wspieranie rodzin będących w kryzysie	Pomoc materialna dla rodzin pozostających w trudnej sytuacji ekonomicznej realizowana przez Ośrodek Pomocy społecznej z systemu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych, w tym realizacja programu dożywiania dzieci i osób niesamodzielnych	7

Opis zrealizowanych działań:

W 2021 r. :

- wypłata zasiłków stałych dla 53 osób i rodzin na kwotę 302 275,00 złotych,
- wypłata zasiłków okresowych dla 49 osób i rodzin w wysokości 66 532,00 złotych,
- zasiłki celowe pieniężne na zakup żywności i w naturze na zakup opału i zasiłki celowe specjalne wypłacone dla 106 osób i rodzin na kwotę 136 991,00 złotych,
- dożywianie dzieci w szkole oraz osób dorosłych w stołówkach szkolnych, tej formy pomocy skorzystało łącznie 81 osób, w tym 61 uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, koszt udzielonego wsparcia to kwota 86 946,00 złotych,
- zapewnienie schronienia dla osób bezdomnych w formie pokrycia kosztów pobytu 4 osób w schroniskach -23 514,00 złotych,
- domy pomocy społecznej dla 8 osób 289 249,00 złotych,
- zasiłki rodzinne z dodatkami, wypłacono 2634 świadczenia na kwotę 514 195,6 złotych,
- zasiłki pielęgnacyjne, wypłacono 1290 świadczeń na kwotę 278 362,00 złotych,
- świadczenia pielęgnacyjne, wypłacono 540 świadczeń na kwotę 1 044 843,00 złotych,
- specjalne zasiłki opiekuńcze, wypłacono 90 świadczeń na kwotę 55 800,00 złotych,
- zasiłek dla opiekuna, wypłacono 41 świadczeń na kwotę 25 420,00 złotych,
- świadczenia rodzicielskie, wypłacono 142 świadczenia na kwotę 125 958,70 złotych,
- jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia dziecka, wypłacono 23 świadczenia na kwotę 23 000,00 złotych,
- świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacono na ogólną kwotę 163 750,00 złotych,
- dodatki mieszkaniowe dla 20 rodzinom w kwocie 48 241,00 złotych,
- dodatki energetyczne wypłacono 4 rodzinom w kwocie 912,00 złotych,
- świadczenie wychowawcze Rodzina 500+ wypłacono świadczenia na 615 dzieci- 3 898 371,00 zł.

W 2022 r. w OPS realizowane były następujące zadania:

- realizacja rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu -łączny koszt zadania 224.289,90 zł, dotacja z budżetu państwa to kwota 174.289,90 zł, koszt gminy to kwota 50.000,00 zł, w tym: obiady dla 73 uczniów w szkołach i przedszkolach oraz 22 osób dorosłych- 113.759 zł oraz zasiłki celowe na zakup żywności lub posiłku – 110.531 zł,
- zasiłki stałe otrzymało 46 osób na kwotę – 286.330 zł,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne przy zasiłku stałym – 24.076 zł,
- zasiłki okresowe otrzymały 32 osoby na kwotę – 66.907 zł,
- zasiłki celowe i pomoc w naturze – 49.771 zł,
- opłata za pobyt 8 osób w DPS – 354.667 zł,
- dodatki mieszkaniowe dla 19 rodzin – 77.883 zł,
- świadczenia rodzinne i pielęgnacyjne dla 211 rodzin 1.178.418 zł
- składki na ubezpieczenia społeczne dla 50 osób – 213.219 zł,
- świadczenia alimentacyjne dla 24 rodzin – 176.450 zł,
- świadczenia wychowawcze dla 370 rodzin – 1.601.158 zł,
- opłaty za zapewnienie pieczy zastępczej dla 10 dzieci z terenu gminy Dobrzany – 47.768 zł,
- dodatki osłonowe dla 727 gospodarstw domowych - 425.992 zł
- dodatki węglowe dla 711 gospodarstw domowych – 2.133.000 zł
- dodatki dla gospodarstw z tytułu wykorzystywania innych źródeł ciepła dla 585 gospodarstw domowych - 937.000 zł,
- świadczenia rodzinne dla obywateli Ukrainy dla 9 rodzin – 8.431 zł,
- świadczenia z pomocy społecznej dla obywateli Ukrainy dla 11 rodzin – przede wszystkim w formie posiłku dla dzieci w wieku szkolnym- 13.659 zł,

- jednorazowe świadczenie przysługujące obywatelom Ukrainy dla 59 osób- 17.700 zł.

L.p.	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
2.1.3	Wspieranie rodzin będących w kryzysie	Rozwój współpracy z kuratelą sądową	7

Opis zrealizowanych działań:

W 2021 r. objęto współpracą z kuratorem sądowym w zakresie pieczy zastępczej 8 rodzin, w 2022 r. 9 rodzin.

W ramach procedury Niebieskiej Karty kuratelą objętych były w 2021 r.- 2 rodziny, w 2022 r.- 7 rodzin.

Kuratorzy sądowi w ww okresie regularnie utrzymywali kontakt z pracownikami OPS, raz na kwartał uczestniczyli w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz utrzymywali stały kontakt z asystentem rodziny.

L.p.	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
2.1.4	Wspieranie rodzin będących w kryzysie	Rozwój miejsc opieki dla najmłodszych	7

Opis zrealizowanych działań:

W 2021 r. zapewniono w przedszkolu miejsca dla 70 dzieci (3 grupy dla dzieci 3, 4, 5 letnich) oraz 2 oddziały dla dzieci realizujących obowiązkowe przygotowanie przedszkolne - 6 letnie – 33 dzieci.

W 2022 r. zapewniono w przedszkolu miejsca dla 85 dzieci (3 grupy dla dzieci 3, 4, 5 letnich) i 2 oddziały dla dzieci realizujących obowiązkowe przygotowanie przedszkolne - 6 letnie – 32 dzieci.

Cel operacyjny 2.2

Wzmacnianie pozycji dziecka w środowisku lokalnym, w szczególności dziecka niepełnosprawnego

L.p.	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
2.2.1	Wspieranie rodzin będących w kryzysie	Współuczestnictwo w kampaniach medialnych i informacyjnych i organizowanych przez inne podmioty pomocy społecznej (PCPR i in.)	7

Opis zrealizowanych działań:

W latach 2021-2022 poprzez zamieszczanie na stronie internetowej oraz tablicy ogłoszeń OPS współuczestniczył w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach informacyjnych, m.in.:

- propagowano program Aktywny Samorząd;

- informowano o utworzeniu Lokalnego Punktu Pomocy Pokrzywdzonym Przesłępstwem w Stargardzie;
- informacja o Tygodniu Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przesłępstwem;
- informacje o działalności Regionalnego Centrum Kryzysowe w Stargardzie;
- informacja o projekcie unijnym "Program aktywizacji społeczno-zawodowej osób niepełnosprawnych";
- informacje o świadczeniach realizowanych przez ZUS „Dobry start” oraz świadczenie wychowawcze 500+;
- uczestnictwo w kampanii profilaktycznej „Przeciw pijanym kierowcom” wspólna akcja z PP Dobrzany, w tym zakup zawieszek samochodowych, broszur, ulotek oraz plakatów (2021),
- udział w kampanii profilaktycznej „Odpowiedzialny kierowca”- wspólne działania z PP Dobrzany, kontrolowanie trzeźwości na drogach oraz informowanie o skutkach prowadzenia samochodu pod wpływem alkoholu, zakup alkotestów, odbłasków, plakatów informacyjnych, kart pracy oraz ulotek (2021 r.),
- zakupiono I-DOC, film- gra Temat uzależnienia i bezpieczeństwo w sieci, poradnik dotyczący zdrowia psychicznego, uzależnień, depresji, pandemii i przemocy, film został umieszczony na stronie internetowej UM oraz ZSP Dobrzany, dodatkowo zakupiono 500 szt. poradników pt. „ Otwórz się na pomoc z Gminą Dobrzany”, w poradniku zostały umieszczone wszystkie akcje i działania profilaktyczne które zostały przeprowadzone w ostatnim czasie na terenie Gminy Dobrzany.

L.p	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
2.2.2	Wspieranie rodzin będących w kryzysie	Systematyczne współdziałanie Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół, a w szczególności przeciwdziałanie pojawiającym się patologiom	7

Opis zrealizowanych działań:

W ramach tego kierunku wykonanych zostało wiele działań przez szkołę, organizacje pozarządowe, parafię pw. Św. Michała w Dobrzanach, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- zapewnienie rodzinom przeżyującym trudności opiekuńczo-wychowawcze, pomocy asystenta rodziny, monitorowanie w rodzin w sposób systematyczny,
- udzielanie rodzinom pomocy finansowej i rzeczowej w niezbędnych dla nich zakresie i postaci,
- współorganizowanie wycieczki letniej dla dzieci i młodzieży,
- prowadzenie zajęć w świetlicach dla dzieci z rodzin z trudnościami opiekuńczo wychowawczymi,
- wsparcie w zakresie organizowania czasu wolnego dzieciom i młodzieży poprzez prowadzenie różnorodnych form wychowawczych w szkole, świetlicach i bibliotece,
- organizowanie różnego rodzaju działań i aktywności mających na celu integrację rodzin, w tym festynów, koncertów, pikników rodzinnych, np. Rodzinne Rajdy Rowerowe, Festyny Rodzinne,

- upowszechnienie wiedzy na temat bezpłatnego poradnictwa rodzinnego, prawnego i psychologicznego oraz uzyskania specjalistycznej pomocy w przypadku doświadczenia problemów wśród mieszkańców Gminy,
- kontynuowanie i pogłębianie współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz wspierania rodziny, w szczególności w zakresie prowadzenia świetlic środowiskowych,
- -prowadzenie zajęć wyrównawczych, zapobiegających nasilaniu się nierówności społecznych wśród dzieci,
- posiłki finansowane przez OPS z rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023,
- bieżąca praca psychologów, pedagogów i wychowawców szkolnych na rzecz uczniów i ich rodziców,
- diagnoza sytuacji indywidualnych i lokalnych zjawisk patologicznych – szczególnie w zakresie przemocy domowej,
- podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach pracy Zespołu Interdyscyplinarnego,
- działania zmierzające do zapewnienia dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju zgodnie z ich potrzebami i przysługującymi prawami oraz dążenie do zniwelowania różnic wynikających z dysproporcji bytowych i wzorców środowiskowych,
- analizowanie przyczyn niepowodzeń szkolnych i trudności wychowawczych,
- rozmowy z uczniami i rodzicami na temat organizacji pracy dziecka w domu, planowego odrabiania zadań domowych, radzenia sobie z kryzysami emocjonalnymi i problemami wychowawczymi,
- otaczanie szczególną pomocą uczniów z orzeczoną niepełnosprawnością oraz uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji rodzinnej,
- kompleksowa i specjalistyczna pomoc udzielana osobom znajdującym się w kryzysowych sytuacjach życiowych,
- działania promocyjne w postaci materiałów informacyjno-edukacyjnych (podręczniki, broszury, ulotki).

L.p.	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
2.2.3	Wspieranie rodzin będących w kryzysie	Zapewnienie dzieciom i młodzieży szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego m.in. poprzez zwiększenie liczby zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych	7

Opis zrealizowanych działań:

Zajęcia pozalekcyjne realizowane w roku 2021 r. przez szkołę podstawową, m.in.:

- zajęcia sportowo- taneczne w ramach Gminnego Programu Profilaktyki „Taniec nie uzależnia”
- SKS dla klas I-III,-13 uczniów,
- SKS dla uczniów klas IV-VIII 15 uczniów,
- przedszkoliada- zajęcia prowadzone dla grup przedszkolnych- 18 dzieci,
- jiu-jitsu.

Zajęcia realizowane w roku 2021 r. przez Gminną Bibliotekę Publiczną w Dobrzeżanach:

- cotygodniowe spotkania w formie zajęć kreatywno-literackich dla dzieci, grupy po 12-15 dzieci,
- „Wakacje w bibliotece” dwa tygodnie spędzone na grach, zabawach i wspólnym czytaniu, wyjazd do kina, wyjazd do bawialni Smerfa, wyjazd do księżnicy Stargardzkiej na warsztaty z książką i warsztaty papieru czerpanego, zajęcia z udziałem policjanta z psem przewodnikiem, grupa ok. 45 dzieci,
- dzień głośnego czytania i nowości wydawnicze dla najmłodszych, 66 uczestników wraz z wychowawcami,
- warsztaty z pierwszej pomocy dla najmłodszych, grupa 15 dzieci,
- spotkania i warsztaty dla grupy wolontariuszy 8 uczniów starszych klas szkoły podstawowej.

Zajęcia realizowane w roku 2021 r. przez Parafię Św. Michała Archaniola w Dobrzanach, m.in.:

- wyjazdy z młodzieżą na spotkania o charakterze religijno- wychowawczo- rekreacyjnym do Marianowa, Kłępina, udział w Archidiecezjalnych Dniach Młodzieży,
- udział w Turniejach piłkarskich dla ministrantów;
- organizowanie pikników rodzinnych z okazji odpustu.

Zajęcia pozalekcyjne realizowane w 2022 r. przez szkołę podstawową m.in.:

- zajęcia sportowo- taneczne „Zumba”: dzieci-40,
- SKS dla klas I-III,-13 uczniów,
- SKS dla uczniów klas IV-VIII 15 uczniów,
- zajęcia kulinarne w kl. V-VI w ramach „Laboratorium przyszłości” -20 uczniów,
- zajęcia w ramach “Laboratorium Przyszłości” z Drukarką 3D w roku - 43 uczniów,
- zajęcia „Laboratorium przyszłości” w klasie I-III-110 uczniów,
- zajęcia rozwijające uzdolnienia z geografii w klasach siódmych-22 uczniów,
- zajęcia rozwijające kreatywność w klasach siódmych -23 uczniów,
- zajęcia rozwijające kreatywność „Zaczek”, zajęcia dla klas V-VI-12 uczniów,
- przedszkoliada- zajęcia prowadzone dla grup przedszkolnych- 20 dzieci.

Zajęcia pozalekcyjne realizowane w roku 2022 r. przez Gminną Bibliotekę Publiczną w Dobrzanach:

- cotygodniowe zajęcia kreatywno-literackie prowadzone dla najmłodszych czytelników biblioteki, w zajęciach uczestniczy 26 dzieci,
- Ferie w bibliotece” i „Wakacje w bibliotece”, 50 uczestników akcji feryjnej i ok 60 uczestników akcji wakacyjnej,
- „Dzień Dziecka z biblioteką”, uczestniczyło ok 130 osób,
- promowanie czytelnictwa jako alternatywa spędzania wolnego czasu, konkursy, gry i zabawy dla dzieci, występy teatrzyków, 55 uczestników.

Zajęcia realizowane w roku 2022 r. przez Parafię Św. Michała Archaniola w Dobrzanach, min:

- warsztaty dla dzieci „Gra Tabor Junior” w Stargardzie,
- piknik rodzinny „Dzień Dobra” skierowany do rodzin polskich i ukraińskich,
- wyjazd ministrantów na tor gokartowy oraz na obóz narciarski do Szczyrku, spotkanie młodych w Lednicy, oraz w Pyrzycach,
- festyn rodzinny z okazji odpustu,
- rodzinne pieczenie pierników przez Świętami.

Zajęcia sportowe prowadzone przez klub sportowy Saturn Szadzko, Zorza Dobrzany i Uczniowski Klub Sportowy Znicz.

L. dz.	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
2.2.4	Wspieranie rodzin będących w kryzysie	Opracowanie i realizacja gminnego programu wspierania rodziny	7

Opis zrealizowanych działań:

Uchwałą Nr VIII/77/19 Rady Miejskiej w Dobrzanych z dnia 26 czerwca 2019 r. został przyjęty Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Dobrzany na lata 2019- 2021. W Programie bardzo mocno akcentuje się potrzebę wspierania rodzin przeżywających trudności opiekuńczo- wychowawcze. Z uwagi na potrzebę wspierania rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej Gmina Dobrzany w roku 2021 oferowała swoim mieszkańcom szeroki wachlarz możliwości polegający na:

- korzystaniu z bezpłatnych konsultacji prawnych,
- korzystaniu z bezpłatnych konsultacji psychologicznych,
- uczestnictwie w warsztatach mających na celu uświadomienie rodzicom zagrożeń wynikających z nadużywania narkotyków oraz spożywania alkoholu,
- uczestnictwie w projekcie „ Szkoła dla rodziców” (w tym uczestnictwie w cyklu 8 spotkań z trenerami, czy też możliwości objęcia dodatkowym wsparciem specjalistów takich jak psycholog, terapeuta ds. uzależnień czy też seksuolog). Dodatkowo rodziny, które przeżywały trudności opiekuńczo- wychowawcze, bądź były dysfunkcyjne, wówczas Ośrodek Pomocy Społecznej oferował dodatkową pomoc w postaci asystenta rodziny, który poprzez swoją opiekę oraz stały monitoring miał pomagać w przezwyciężaniu tych trudności.

Natomiast uchwałą Nr XXX/293/21 Rady Miejskiej w Dobrzanych z dnia 30 listopada 2021r. przyjęto Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Dobrzany na lata 2022- 2024. W/w Program jest propozycją zintegrowanych działań na rzecz rodziny zrealizowanych na terenie Gminy Dobrzany w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, stanowi kontynuację Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Dobrzany na lata 2019- 2021 i zakłada pomoc rodzinom przeżywającym trudności poprzez działania zmierzające do wzmacniania roli i funkcji rodziny, rozwijania umiejętności opiekuńczo- wychowawczych rodzin oraz zapewnienia bezpieczeństwa dziecku i rodzinie. Gmina Dobrzany dysponuje usługami na rzecz rodzin dotkniętych różnorodnymi problemami i dysfunkcjami społecznymi. Problemy występujące w rodzinach są często zróżnicowane i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Do głównych problemów dezorganizujących życie rodzin z naszej gminy możemy zaliczyć nadużywanie alkoholu, przemoc, niewydolność opiekuńczo- wychowawczą, niezaradność życiową rodziców, ubóstwo oraz długotrwałe bezrobocie. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w roku 2021 wynosiła 10 rodzin, zaś w 2022 roku 11 rodzin.

Cel operacyjny 2.3

Przeciwdziałanie przemocy domowej

L.p.	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
2.3.1	Wspieranie rodzin będących w kryzysie	Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych skierowanych do ogółu społeczności oraz do grup ryzyka	7

Opis zrealizowanych działań:

- zakupiono kolorowanki profilaktyczne dla uczniów klas I-II o tematyce przemocy rówieśniczej oraz bezpiecznej drodze do szkoły,
- przekazywanie ulotek, informatorów, odbłasków oraz plakatów dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przemocy rówieśniczej oraz reagowania w sytuacjach kryzysowych klientom OPS, uczniom i rodzicom podczas spotkań w szkole,
- zakupiono I-DOC, film- gra Temat uzależnienia i bezpieczeństwo w sieci. Poradnik dotyczący zdrowia psychicznego, uzależnień, depresji, pandemii i przemocy.
- publikowanie informatorów zawierających dane teleadresowe podmiotów oraz organizacji pozarządowych realizujących oddziaływanie wobec osób stosujących przemoc domową,
- prowadzenie zajęć wychowawczych z tematyki profilaktyki agresji i przemocy w szkole,
- wystawa prac plastycznych związanych tematyką „Przemocy w rodzinie”.

L.p.	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
2.3.2	Wspieranie rodzin będących w kryzysie	Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie poprzez: działalność Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych oraz działalność punktu informacyjnego oraz specjalistów ds. poradnictwa i interwencji	7

Opis zrealizowanych działań:

W roku 2021 wpłynęło 15 Niebieskich Kart. Ogółem prowadzonych było 17 procedur NK. Grupy robocze w roku 2021 odbyły 36 spotkań, opracowano plan działania z 13 rodzinami. Ogółem pomocą objęto 36 osób. Zespół Interdyscyplinarny spotykał się 4 razy.

W roku 2022 wpłynęło 25 Niebieskich Kart. Ogółem prowadzonych było 31 procedur NK. Grupy robocze w roku 2022 odbyły 56 spotkań, opracowano plan działania z 31 rodzinami. Ogółem pomocą objęto 111 osób. Zespół Interdyscyplinarny spotykał się 4 razy.

W ramach profilaktyki i wsparcia są organizowane indywidualne spotkania z psychologiem, w 2021 r. skorzystało 29 osób, w 2022 r. -28 osób i specjalistą ds uzależnień, w 2021 r. 25 osób, w 2022 r. - 27 osób.

	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
2.3.3	Wspieranie rodzin będących w kryzysie	Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie	7

Opis zrealizowanych działań:

W 2021 r. członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego zostali przeszkoleni w zakresie:
 - zadania i zakres działań Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespołu Interdyscyplinarnego. Procedura NK.

W 2022 r. członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego zostali przeszkoleni w zakresie:
 - Szkolenie z obszaru psychoedukacji i psychoprophylaktyki zjawiska kryzysu psychologicznego organizowanego przez Regionalne Pogotowie Kryzysowe (10 osób),
 - szkolenie przewodniczącego ZI w zakresie procedury NK „krok po kroku”,
 - szkolenie przewodniczącego ZI w zakresie ochrony osób doznających przemocy w rodzinie.

L.p.	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
2.3.4	Wspieranie rodzin będących w kryzysie	Opracowanie i realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie	7

Opis zrealizowanych działań:

W Gminie Dobrzany został przyjęty uchwałą Nr XXIII/219/21 Rady Miejskiej w Dobrzanach Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021- 2025. Głównymi celami programu jest: zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie i jego skutków na terenie gminy; zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie; zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Realizatorami programu są: OPS w Dobrzanach, dzielnicowi z PP w Dobrzanach, GKRPA w Dobrzanach, ZI, ZSP w Dobrzanach, „Medica” zakład pielęgniarstwo- położniczy, Caritas Dobrzany, kuratorzy z SR w Stargardzie.

Realizacja zadań zapisanych w programie odbywa się m.in. za pomocą udostępniania ulotek mieszkańcom o skutkach przemocy oraz instytucjach udzielających pomocy osobom pokrzywdzonym oraz sprawcom przemocy, szeroko pojętej profilaktyce, współpracy ze szkołą, zapewnieniu możliwości skorzystania z porad psychologa i specjalisty ds uzależnień. Podczas posiedzeń grup roboczych udostępniana jest informacja o aplikacji mobilnej „Twój Parasol” dzięki której osoby narażone na sytuacje związane z przemocą w rodzinie mogą uzyskać wsparcie i informacje. Poza materiałami edukacyjnymi aplikacja umożliwia dostęp do bazy organizacji oferujących wsparcie. Osoby stosujące przemoc- uzależnione od alkoholu kierowane są do GKRPA, GKRPA w celu podjęcia leczenia odwykowego.

Cel strategiczny 3 Integracja społeczna

Cel operacyjny 3.1

Działania ratunkowe w stosunku do grup dotkniętych problemem ubóstwa, marginalizowanych i bezdomnych

L.p.	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
3.1.1	Integracja społeczna	Zabezpieczenie w budżetach niezbędnych środków finansowych na pomoc dla potrzebujących i utrzymanie działalności usługowej	7

Opis zrealizowanych działań:

W latach 2021 r. w budżecie były zabezpieczone środki na zadania własne:

- dodatki mieszkaniowe, zasiłki celowe i zasiłki celowe specjalne, domy pomocy społecznej, wkład gminy w realizację programu „Posiłek w szkole i w domu”, organizację usług opiekuńczych, opłaty za umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej- 728 150,00 zł, w 2022 r.- 878 232,00 zł.

L.p.	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
3.1.2	Integracja społeczna	Współdziałanie z PUP i agencjami ds. zatrudnienia oraz instytucjami szkolącymi w aktywizowaniu do pracy osób bezrobotnych	7

Opis zrealizowanych działań:

- kierowanie osób bezrobotnych do odbywania staży,
- zatrudnianie w ramach prac interwencyjnych,
- kierowanie bezrobotnych do wykonywania robót publicznych,
- organizacja prac społecznie użytecznych,
- prowadzenie szkoleń zawodowych dla osób nieaktywnych zawodowo,
- motywowanie do podjęcia zatrudnienia,
- pomoc w poszukiwaniu ofert pracy, pomoc w sporządzaniu CV i listu motywacyjnego,
- rozpowszechnienia aktualnych ofert pracy, także na stronie internetowej,
- promocja projektów dotyczących rynku pracy,
- spotkania z młodzieżą ze szkoły podstawowej z przedstawicielami różnych zawodów mające pomóc podjąć decyzję co do dalszego kierunku kształcenia.

L.p.	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
3.1.3	Integracja społeczna	Podjęcie działań w celu zmiany postaw osób ubogich z biernej na aktywną i zwiększenia ich odpowiedzialności za własne życie m.in. poprzez zawieranie kontraktów socjalnych	7

Opis zrealizowanych działań:

Kształtowanie aktywnych postaw klientów OPS odbywało się poprzez:

- motywowanie do poszukiwania zatrudnienia,
- informowanie i motywowanie do wykorzystania własnych możliwości i uprawnień (alimenty, dodatek mieszkaniowy, ryczałt energetyczny, świadczenia rodzinne, świadczenia emerytalne, stypendium, świadczenie uzupełniające),
- propagowanie możliwości bezpłatnego skorzystania z pomocy prawnej, psychologicznej, doradców zawodowych, pracowników socjalnych i innych specjalistów,

- upowszechnianie ofert pracy oraz ofert szkoleniowych,
- pomoc przy pisaniu podań, pism urzędowych, wsparcie w załatwianiu spraw,
- wsparcie w ramach pracy socjalnej zmierzającej do wzmocnienia lub odzyskiwania zdolności osób do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi,
- upowszechnianie wśród mieszkańców informacji o przysługujących im uprawnieniach i możliwościach środowiskowych w tym prowadzonych różnorodnych form aktywizacji, wsparcia i pomocy (na stronach internetowych instytucji, w informatorach plakatach, ulotkach, poprzez media, w trakcie spotkań okolicznościowych i imprez organizowanych dla określonych grup społecznych, oraz na bieżąco w ramach kontaktów bezpośrednich ze specjalistami różnych zawodów).

L.p.	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
3.1.4	Integracja społeczna	Modernizacja/ zwiększenie liczby lokali socjalnych jako działanie profilaktyczne wobec osób zagrożonych bezdomnością	5

Opis zrealizowanych działań:

Gmina Dobrzany stale podejmuje działania mające na celu utrzymanie zasobu mieszkaniowego w stanie co najmniej nie pogorszonym, w tym przeprowadza bieżące naprawy i konserwacje. W 2021 r. i w 2022 r. w najem socjalny oddanych było 6 lokali na terenie miasta Dobrzany i 12 lokali na terenie wiejskim.

Cel operacyjny 3.2 **Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy**

L.p.	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
3.2.1	Integracja społeczna	Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację projektów mających na celu aktywizację osób bezrobotnych	4

Opis zrealizowanych działań:

W 2021 r. w pracach społecznie użytecznych wzięło udział- 10 w 2022 r- 8. Zadanie było dofinansowane z PUP Stargard.

L.p.	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
3.2.2	Integracja społeczna	Tworzenie warunków do wdrożenia różnych form zatrudnienia socjalnego i wspieranego, szczególnie we współpracy z PUP i innymi podmiotami	7

Opis zrealizowanych działań:

W ramach wsparcia osób bezrobotnych podejmowane są następujące działania:

- indywidualne porady zawodowe,
- spotkania informacyjne rozwijające wiedzę i umiejętności niezbędne do uruchomienia własnej działalności gospodarczej,
- bieżąca promocja podmiotów działających w obszarze bezrobocia,
- realizacja form zatrudnienia wspieranego dla osób bezrobotnych,
- udzielanie pomocy finansowej osobom i rodzinom dotkniętym problemami bezrobocia w formie zasiłków celowych, okresowych oraz świadczeń pieniężnych na zakup posiłków lub żywności z programu rządowego,
- wypłata wynagrodzeń klientom wykonującym prace społecznie użyteczne.

W latach 2021-2022 Powiatowy Urząd Pracy w Stargardzie realizował, trwające poza okresem programowania, dwa projekty skierowane do osób bezrobotnych:

- projekt PO WER 2014-2020, projekt pozakonkursowy pn. „Aktywizacja zawodowa osób młodych pozostających bez pracy (V)” współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój – okres programowania 2014-2020. W 2021 r. z terenu gminy Dobrzany w ramach szkoleń z tego projektu wzięły udział 2 osoby, w 2022 r.- 1 osoba, ze stażu skorzystało w 2021 r. 6 osób, w 2022 r. nikt nie wziął udziału,

- projekt RPO WZ 2014-2020, projekt pozakonkursowy pn. „Aktywizacja osób pozostających bez pracy w wieku 30 lat i więcej, w szczególności znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy w powiecie stargardzkim (VI)” współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego – okres programowania 2014-2020. W 2021 r. z terenu gminy Dobrzany w ramach szkoleń z tego projektu wzięły udział 2 osoby, w 2022 r.- 1 osoba, ze stażu skorzystała w 2021 r. 1 osoba w 2022 r. również 1 osoba.

Ponadto na prace interwencyjne w 2021 r. skierowanych zostało 6 osób, w 2022 r.- 3 osoby, na roboty publiczne w 2021 r. 9 osób, w 2022 r. -3 osoby.

W 2021 w ramach robót publicznych było w OPS zatrudnionych 3 pracowników, w 2022 r. nikt nie był zatrudniony w tej formie.

L.p	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
3.2.3	Integracja społeczna	Promowanie i kształtowanie przedsiębiorczych postaw osób bezrobotnych	6

Opis zrealizowanych działań:

W 2021 r. z terenu Gminy Dobrzany ze szkoleń zawodowych Powiatowego Urzędu Pracy skorzystało 6 osób, w 2022 r. 8 osób.

Staże w 2021 r. odbyło 7 osób u 4 pracodawców, w 2022 r. 7 osób u 6 pracodawców.

W 2021 r. w pracach społecznie użytecznych wzięło udział- 10 osób, w 2022 r.- 8 osób.

L.pl	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
3.2.4	Integracja społeczna	Promocja i wspieranie rozwoju ekonomii społecznej	1

Zadanie nie zostało zrealizowane.

Cel operacyjny 3.3

Zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień i zmniejszanie rozmiarów problemów, które aktualnie występują

l.p	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
3.3.1	Integracja społeczna	Diagnozowanie problemu uzależnień w Gminie	7

Opis zrealizowanych działań:

W 2022 r. została stworzona Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych na terenie gminy Dobrzany. Jest to kompleksowa analiza wyników badania przeprowadzonego wśród uczniów oraz dorosłych mieszkańców gminy odnośnie problemu alkoholowego, przemocy, niktynizmu, uzależnień behawioralnych. Ponadto dane z zakresu przemocy oraz uzależnień raportowane są w formie corocznych sprawozdań.

Diagnoza obejmuje przygotowanie szczegółowego raportu prezentującego stan obecnych problemów, badanie różnych grup społecznych które pozwoli na uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk w celu trafnej oceny występujących problemów, wyczerpujące podsumowanie i wnioski z przeprowadzonych badań oraz opracowanie rekomendacji, czyli propozycji konkretnych działań w zakresie przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym. Diagnoza została przeprowadzona przez firmę SBC (Szkolenia Badania Consulting) z Krakowa. Koszt to 3400 zł.

L.p	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
3.3.2	Integracja społeczna	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień, przemocy i agresji	7

Opis zrealizowanych działań:

W latach 2021-2022 odbył się szereg różnych działań skierowanych do społeczności lokalnej:

- warsztaty rekomendowane pt. „Debata” uczniów VI klasy ZSP Dobrzany,
- warsztaty rekomendowane pt. „Cukierki ” dla uczniów I klasy ZSP w Dobrzanach,
- warsztaty dla starszej młodzieży i dorosłych „ Liczy się tylko miłość” w wykonaniu Lecha Dyblika, ok. 20 osób,
- spektakle profilaktyczne dla dzieci w wersji on- Line, „Strach ma wielkie oczy” dla klas - VI,
- „ Mniam, mniam” dla klas 0- VI ,
- warsztaty profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomani, przemocy i innych używek „Wielka ucieczka” i „ Bajki na jednej nodze”,
- zajęcia sportowo- taneczne podczas obchodów Dnia Dziecka w Gminie Dobrzany,
- zajęcia sportowo- taneczne podczas „ Dnia Profilaktyki i zdrowia w ZSP Dobrzany”,
- zajęcia sportowo- taneczne w ramach Gminnego Programu Profilaktycznego „ Taniec nie uzależnia”,

- warsztaty profilaktyczne „Mój przyjaciel Trolek” klasa III a i III b,
- warsztaty profilaktyczne z zakresu zdrowego odżywiania, wpływu cukru na organizm człowieka oraz innych używek czyli narkotyków oraz środków odurzających, zajęcia zostały zrealizowane w świetlicy w Bytowie i Błotnie.

L.p	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
3.3.3	Integracja społeczna	Wspieranie inicjatyw w zakresie pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, w tym dalsze prowadzenie grup terapeutycznych w OPS	7

Opis zrealizowanych działań:

Spotkania z psychologiem w 2021 r. odbywały się w formie spotkań indywidualnych, a w czasie stanu zagrożenia epidemiologicznego COVID-10 SARS w formie pracy zdalnej. Z pomocy psychologa skorzystało 29 osób, natomiast 25 osób skorzystało z pomocy specjalisty ds. profilaktyki i uzależnień.

Spotkania z psychologiem w 2022 r. odbywały się w formie spotkań indywidualnych, sporadycznie telefonicznie. Z pomocy psychologa skorzystało 28 osób w trakcie 96 spotkań, natomiast 27 osób skorzystało z pomocy specjalisty ds. profilaktyki i uzależnień w trakcie 96 spotkań.

L.p	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
3.3.4	Integracja społeczna	Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii	7

Opis zrealizowanych działań:

W grudniu 2020 r. został przyjęty Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2021 r. oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii. Oferta obu Programów jest skierowana do wszystkich mieszkańców Gminy Dobrzany, a w szczególności do wybranych grup osób uzależnionych, bądź zagrożonych uzależnieniami, a także ich rodzin, osób dotkniętych przemocą w rodzinie, jak również dzieci i młodzieży. Adresaci Programu są zróżnicowani ze względu na rodzaje profilaktyki jakie są stosowane do konkretnej grupy odbiorców.

Uchwałą Nr XXXIII/334/22 Rady Miejskiej w Dobznanach z dnia 17 marca 2022 r. przyjęto Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2022 r. Nadużywanie alkoholu, jak i inne uzależnienia powodują wiele szkód społecznych, tj. przestępczość, ubóstwo, przemoc w rodzinie, wypadki samochodowe i w szczególności sposób powinno być przedmiotem troski ze strony organów organizacji samorządowej. W związku z powyższym samorząd gminy realizuje zadania w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym z tym związanymi poprzez uchwalenie Programu. Jego głównym celem jest ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania alkoholu lub narkotyków oraz związanych z tym

innych uzależnień poprzez podnoszenie świadomości mieszkańców oraz poziomu ich wiedzy na ten temat.

Cel strategiczny 4

Budowa zintegrowanego systemu wsparcia seniorów i osób niepełnosprawnych

Cel operacyjny nr 4.1

Wzmacnianie samodzielności osób starszych i niepełnosprawnych

L.p	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
4.1.1	Budowa zintegrowanego systemu wsparcia seniorów i osób niepełnosprawnych	Doskonalenie systemu świadczenia usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych	7

Opis zrealizowanych działań:

W 2021 r. dla 22 osób niepełnosprawnych była świadczona pomoc w formie usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze świadczone są w dni robocze przez opiekunki zatrudnione w Ośrodku Pomocy Społecznej w Dobrzanach w ramach umowy o pracę (5 osób). Na terenie sołectw są świadczone w ramach zawieranych umów zlecenia. Koszty świadczonych usług opiekuńczych są zadaniem własnym gminy i realizacja tego zadania wyniosła w 2021 r. 246.041,00 złotych. Realizacja tego zadania była wspierana poprzez dofinansowanie z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w formie Programu „Opieka 75+”, - 11 176,00 zł złotych.

W 2022 roku z pomocy w postaci usług opiekuńczych korzystały 22 osoby. Koszt świadczenia usług wyniósł 298.142,98 zł, natomiast odpłatność od podopiecznych wyniosła 31.680,44 zł. Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzanach zatrudnia pięć opiekunek na umowę o pracę. Ponadto zadania własne w zakresie świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania są dofinansowane przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w formie Programu „Opieka 75+”, dofinansowanie wyniosło 20.790,00 zł.

L.p	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
4.1.2	Budowa zintegrowanego systemu wsparcia seniorów i osób niepełnosprawnych	Aktywizacja rodziny i środowiska sąsiedzkiego w zaspokojeniu niezbędnych potrzeb życiowych osób starszych i niesamodzielnych	7

Opis zrealizowanych działań:

W latach 2021-2022 Caritas Archidiecezji Szczecińsko Kamieńskiej realizował na terenie gminy projekt „Region Dobrego Wsparcia”, mającego na celu pomoc w wykonywaniu podstawowych obowiązków. W projekcie objętych pomocą zostało 80 osób z terenu Gminy

Dobrzany (w przeciągu 2 lat). W ramach projektu można było skorzystać z pomocy specjalistów, wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego, organizowane były pobyty w mieszkaniu wytechnieniowym dostosowanym dla osób z niepełnosprawnościami. Usługi świadczone były nieodpłatnie.

W dużej mierze potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych zabezpieczają członkowie rodziny, również w ramach świadczenia pielęgnacyjnego, w 2021 r.- 1 044 843 zł,

w 2022 r.- 1.293.401 zł,

zasiłku dla opiekuna w 2021 r. 25 420,00 zł, w 2022 r.- 21.700 zł,

specjalnego zasiłku opiekuńczego w 2021 r.- 55 800 zł, w 2022 r.- 19.840 zł.

L.p	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
4.1.3	Budowa zintegrowanego systemu wsparcia seniorów i osób niepełnosprawnych	Rozwój działań związanych z organizacją i funkcjonowaniem Gminnej Rady Seniorów	1

Nie zostało zrealizowane.

L.p	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
4.1.4	Budowa zintegrowanego systemu wsparcia seniorów i osób niepełnosprawnych	Opracowanie i realizacja osłonowego programu na rzecz aktywizacji i wsparcia osób starszych	7

Opis zrealizowanych działań:

W latach 2021-2022 funkcjonował opracowany program osłony w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, na podstawie którego pomoc w formie posiłku lub zasiłku celowego na zakup żywności była przyznawana także osobom starszym. Kryterium dochodowe zostało podniesione do 150 % kryterium dochodowego w pomocy społecznej.

W 2022 r. został wprowadzony program osłony „Korpus Wsparcia Seniorów” na 2022 r., w ramach którego 30 osób w wieku 65+ nieodpłatnie otrzymało do użytkowania opaski monitorujące m.in. ciśnienie, puls oraz w razie upadku łączące się z centrum obsługi monitoringu w celu podjęcia dalszych działań.

Cel operacyjny nr 4.2

Podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności

L.p.	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
4.2.1	Budowa zintegrowanego systemu wsparcia seniorów i osób niepełnosprawnych	Wspieranie różnych form imprez kulturalnych i rekreacyjnych, w których mogą uczestniczyć osoby niepełnosprawne	7

Opis zrealizowanych działań:

W 2021 r.:

- Dzień Kobiet w bibliotece,
- Narodowe czytanie,
- obchody Święta Niepodległości,
- wystawy malarstwa poplenerowego i wystawy fotografii oraz wystawa rękodzielnicza – gobeliny,
- plener Klubu Pracy Twórczej zakończony wystawą "Dobrzańskie Inspiracje",
- pokazy wieczornego kina plenerowego.

W 2022 r.:

- Dzień Kobiet z biblioteką,
- XIX Ogólnopolski Tydzień Bibliotek, akcja prowadzona przed budynkiem biblioteki celem promowania czytelnictwa wśród mieszkańców gminy Dobrzany,
- warsztaty „Kreatywny Senior” w bibliotece,
- spotkanie świąteczne dla osób starszych i niepełnosprawnych w świetlicy w Kozach,
- festyn rodzinny pt.: „Skrzydlaty Anioł” organizowany przez parafię w Dobrzanach,
- wydarzenie rekreacyjno- sportowe „Na dworze, ale pod dachem” zorganizowane przez Towarzystwo Przyjaciół Dobrzan „Złoty Szpon w Parku nad rzeczką.

L.p.	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
4.2.2	Budowa zintegrowanego systemu wsparcia seniorów i osób niepełnosprawnych	Organizowanie wolontariatu prowadzącego działalność na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych	5

Opis zrealizowanych działań:

W 2021 r. i 2022 r. OPS współpracował z Caritasem Archidiecezji Szczecińsko Kamieńskiej ramach projektu "Region Dobrego wsparcia". Objętych usługami opiekuńczymi było 80 osób niesamodzielnych. 20 osób skorzystało z porad prawnik, psychologa i fizjoterapeuty. W ww. okresie wiele osób skorzystało z porad psychologa. Osoby, które nie były w stanie dotrzeć na spotkanie kontaktowały się telefonicznie lub wizyta odbywała się w domu.

L.p.	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
4.2.3	Budowa zintegrowanego systemu wsparcia seniorów i osób niepełnosprawnych	Organizacja i uruchomienie Dziennego Domu Pomocy Społecznej/ Klubu Seniora	1

Zadanie nie zostało zrealizowane m.in ze względu na niedobory lokalowe.

Cel operacyjny nr 4.3

Aktywizacja i wsparcie osób upośledzonych i chorych psychicznie

	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
4.3.1	Budowa zintegrowanego systemu wsparcia seniorów i osób niepełnosprawnych	Wspieranie kształcenia integracyjnego w przedszkolach i szkołach	4

Opis zrealizowanych działań:

Na terenie gminy w latach 2021-2022 r. nie było wyodrębnionych klas ani oddziałów przedszkolnych integracyjnych. Do placówek oświatowych w Stargardzie dowożonych było 11 dzieci posiadających orzeczenia o konieczności kształcenia integracyjnego.

W związku z zapotrzebowaniem na placówkę kształcenia integracyjnego zostały rozpoczęte działania w kierunku jej utworzenia.

L.p.	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
4.3.2	Budowa zintegrowanego systemu wsparcia seniorów i osób niepełnosprawnych	Podjęcie działań edukacyjno-wychowawczych, w szczególności prowadzenia przez szkoły zajęć radzenia sobie ze stresem i emocjami w zakresie ochrony zdrowia psychicznego	7

Opis zrealizowanych działań:

Działania w 2021 r. m.in.:

- Dzień zdrowia psychicznego -gazetka tematyczna oraz przeprowadzenie pogadank z psychologiem szkolnym w każdej klasie,
- „Edukacja to relacja”- spotkanie psychologiem A. Hryniewicz wszyscy nauczyciele.

Działania w 2022 r. m.in.:

- pogadanka w klasach ósmych związana ze stresem-jak sobie z nim radzić(52);
- realizacja Programu -Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę", zajęcia "Chrońmy dzieci";
- Dzień zdrowia i profilaktyki organizowany dla grup przedszkolnych oraz klas I-VIII. zorganizowany we współpracy GKRPA. (125+244);
- „Sercem z Ukrainą”, cykl szkoleń dotyczący wsparcia uczniów w klasach wielokulturowych, zapobiegania dyskryminacji i radzenia sobie z emocjami w obliczu wojny, on-line.

L.p	Cel strategiczny	Kierunek działania	Ocena realizacji
4.3.3	Budowa zintegrowanego systemu wsparcia seniorów i osób niepełnosprawnych	Opracowanie Gminnego Programu Promocji Zdrowia Psychicznego	1

Zadanie nie zostało zrealizowane.

WNIOSKI Z MONITORINGU REALIZACJI STRATEGII ZA LATA 2021-2022

Analiza kierunków oraz działań w latach 2021-2022 w ramach realizacji poszczególnych celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrzany na lata 2021-2027 wskazuje, że stopniowo wypełniana jest misja i strategiczne cele rozwoju społecznego gminy Dobrzany.

REKOMENDACJE

CEL 1. Rozwój aktywności obywatelskiej i społecznej.

Zgodnie z zasadą pomocniczości system polityki i pomocy społecznej powinien uzupełniać i wspomagać naturalną strukturę społeczną w samoorganizacji i kompensowaniu podstawowych potrzeb. Wielość zadań pomocy społecznej powoduje, że konieczna jest współpraca z innymi instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi. Duże znaczenie ma ilość pracowników oraz kwalifikacje kadry w zmieniającej się rzeczywistości, związane także z nowymi zadaniami i wyzwaniem w których mierzy się pomoc społeczna- działaniami na rzecz lokalnej społeczności, nie tylko osób wykluczonych.

Rekomendacje dla tego obszaru wynikają z zawartych w *Strategii* zadań:

- dalsze wspieranie inicjatyw społecznych oraz organizacji pozarządowych działających na terenie gminy,
- dalsze działania w zakresie podnoszenia kompetencji służb realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej,
- promowanie idei wolontariatu,
- rozważenie wdrożenia programów aktywności lokalnej.

Cel 2. Wspieranie rodzin będących w kryzysie.

Określone w *Strategii* zadania wspierające rodzinę mają charakter profilaktyczny, edukacyjny, aktywizujący oraz interwencyjny i pomocowy. W realizacji tego celu niezbędne są działania zmierzające do zapewnienia rodzinom interdyscyplinarnej pomocy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej. Priorytetem jest bowiem utrzymanie dzieci w ich naturalnym środowisku- rodzinie, a dzieciom przebywającym w pieczy zastępczej- stworzenie warunków umożliwiających powrót do rodziny.

Rekomenduje się:

- rozwijanie asystentury rodzinnej,
- zwiększenie dostępu do specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, psychologicznego i pedagogicznego,
- zwiększenie oferty i form edukacji rodziców,
- szkolenie kadr służb realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej,
- zwiększenie ilości działań promujących przeciwdziałanie przemocy domowej.

CEL 3. Integracja społeczna.

Pogłębiający się obszar ubóstwa stwarza zagrożenie dla poprawnie funkcjonującej wspólnoty lokalnej, przyczyniając się do rozwoju patologii społecznych oraz ograniczenia naturalnych funkcji społecznych. Niejednokrotnie mamy do czynienia z współwystępowaniem kilku cech

wykluczenia społecznego. Celem działań jest pomoc w uzyskaniu przez osoby zagrożone wykluczeniem społecznym samodzielności życiowej i pokonanie trudności uniemożliwiających lub ograniczających uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym.

Rekomenduje się:

- wzmocnienie działań w kierunku aktywizacji osób bezrobotnych,
- zintensyfikowanie działań na rzecz osób uzależnionych, dalsze umożliwianie korzystania z pomocy terapeutycznej i psychologicznej,
- uczestnictwo w kampaniach promujących zdrowy styl życia,
- promocja i wspieranie rozwoju ekonomii społecznej.

CEL 4. Budowa zintegrowanego systemu wsparcia seniorów i niepełnosprawnych.

W związku z postępującym procesem starzenia się społeczeństwa w kolejnych latach realizacji *Strategii* należy kontynuować inicjatywy (edukacyjne, zdrowotne, kulturalne, sportowo- rekreacyjne, społeczne, między pokoleniowe) umożliwiające osobom starszym różnorodne formy aktywności.

Rekomenduje się :

- zapewnianie pomocy osobom starszym lub niepełnosprawnym w ich miejscu zamieszkania poprzez kontynuowanie działania systemu teleopieki,
- stworzenie warunków do spotkań dla osób starszych,
- dalsze wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu dla seniorów i osób niepełnosprawnych,
- opracowanie Gminnego Programu Zdrowia Psychicznego,
- stworzenie możliwości kształcenia integracyjnego dla dzieci przedszkolnych na terenie gminy.